

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

bosanski

Broj: 01-400-444/MG/03

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
CENTRA ZA UKLANJANJE MINA U BIH
ZA 2002. GODINU

Sarajevo, septembar 2003. godine

SADRŽAJ

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE	4
2.1.	Uvod	4
2.2.	Sistem internih kontrola	4
2.2.1.	Proces preuzimanja akata, opreme, finansijskih sredstava i zaposlenih od entitetskih MAC-ova	5
2.2.2.	Popis sredstava i izvora sredstava za 2002. godinu	5
2.2.3.	Računovodstvena evidencija	6
2.2.4.	Račun prihoda i rashoda	7
3.	REZIME	7

1. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvještaja budžetskih sredstava (uključujući i odluke rukovodstva) Centra za uklanjanje mina BiH (u daljem tekstu: BHMAL) u vezi finansijske 2002. godine godine. Revizija je izvršena u razdoblju od 25.08. do 01.09.2003., na osnovu odredbi Zakona o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH ('Službeni glasnik BiH', br. 17/99).

U ovlasti je Ureda za reviziju da u skladu sa opšteprihvaćenim revizijskim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI, objavljenim u 'Službenom glasniku BiH', br. 05/01) izvrši reviziju finansijskih izvještaja s ciljem procjenjivanja jesu li ona predstavljena na fer i istinit način.

Odgovornost za finansijske izvještaje snosi rukovodstvo BHMAL-a, a odgovornost Ureda za reviziju svodi se na izražavanje mišljenja o tim izvještajima na osnovu provedene revizije.

U skladu sa Zakonom o reviziji (član 13, stav 4) pri izvještavanju o javnim računima naša je obaveza izvijestiti:

- jesu li računi sačinjeni u skladu sa važećom zakonskom regulativom;
- predstavljaju li godišnji izvještaji tačan i istinit prikaz poslovanja tokom godine i stanja na kraju godine;
- o ekonomičnosti, učinkovitosti i uspješnosti kojom su institucije koristile javna sredstva u obavljanju svojih funkcija.

- 1.2. Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih osnova za procjenu prikazuju li finansijski izvještaji stanja fer i istinito. Zato je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka uprave BHMAL-a. Revizijom je obuhvaćena primjena zakonskih i drugih propisa, organizacija BHMAL-a, te finansijsko-računovodstveno poslovanje BHMAL-a.

Za revidirani dio (budžetskih sredstva) finansijskih izvještaja BHMAL-a za 2002. godinu izražavamo mišljenje sa rezervom iz slijedećih razloga:

- **slabosti u sistemu internih kontrola;**
- **nepostojanja popisa za 2002. godinu;**
- **slabosti sistema računovodstvenih evidencija.**

2. NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE

2.1. Uvod

BHMAC je stručna služba Komisije za deminiranje u BiH koji je formiran nakon usvajanja Zakona o deminiranju u BiH u februaru 2002. godine, i kojim je stvoren pravni okvir za provođenje protuminskih akcija. Odlukom Vijeća ministara BiH o osnivanju Centra za uklanjanje mina u BiH (Sl.glasnik br.15/02 od 12.05.2002. godine) počeo je proces prenosa odgovornosti u skladu sa Zakonom o deminiranju na novoformirani BHMAC u koji je integrisana dosadašnja struktura. Vlada Federacije BiH je donijela Uredbu o prestanku važenja Uredbe o osnivanju Federalnog centra za uklanjanje mina, a Vlada Republike Srpske je takođe donijela Odluku o prestanku važenja Odluke o osnivanju centra Republike Srpske za uklanjanje mina 20.03.2003. Odlukom o osnivanju centra za uklanjanje mina u BiH je rečeno kako će BHMAC u skladu sa Zakonom o deminiranju u BiH preuzeti poslove, opremu, zaposlene i finansijska sredstva bivšeg BHMAC-a, Federalnog centra za uklanjanje mina i Centra za uklanjanje mina Republike Srpske.

Finansiranje BHMAC-a u 2002. godini je bilo iz više izvora. Ukupno utrošena sredstva za finansiranje BHMAC-a u toku 2002. godine iznose 4.628.951,80 KM. Struktura ostvarenih rashoda je 2.448.152,07 KM iz donacija koja su realizovana putem UNDP (sredstva nisu bila predmet revizije, ali su revidirana od strane druge revizorske kuće) i 2.180.799,73 KM iz budžeta, (sredstva koja su bila predmet revizije). U strukturi budžetskih sredstava 497.483,00 KM su osigurale Institucije BiH, a ostatak sredstava je doznačen od entitetskih vlada. Budžetska sredstva su trošena isključivo za plate i naknade, a donirana sredstva za materijalne troškove tekućeg poslovanja. Povlačenje sredstava iz budžeta je realizovano sistemom mečiranja fondova putem slovenačkog International Trust Fund-a (Protokol o sufinansiranju MAC struktura u BiH zaključen 18.06.2002. godine između Vijeća ministara i International Trust Fund – Fondacija za humanitarno deminiranje Ljubljana, Slovenija). U suštini mečiranje se svodi na to da se budžetska sredstva ne doznačuju direktno na račun BHMAC-a, već preko računa spomenutog fonda, a sve u cilju dobivanja dodatnih donatorskih sredstava za deminiranje.

2.2. Sistem internih kontrola

Revizijom je ustanovljeno kako u BHMAC-u nije u dovoljnoj mjeri razrađen i precizno definisan sistem internih kontrola rukovodstva, kao skup postupaka i mjera koje osiguravaju tačnost i pravilnost evidentiranja finansijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima i propisima, kao i zaštitu imovine. Ovim u prvom redu mislimo na slabosti u vođenju računovodstvenih evidencija i neizvršenom popisu sredstava i izvora sredstava za 2002. godinu, koje su detaljnije obrađene u poglavlju 2.2.2 i 2.2.3. ovog izvještaja.

Nedostatak odgovarajućeg sistema internih kontrola ili njegova nedovoljna izgrađenost može imati značajan utjecaj na upravljanje i kontrolu raspoloživim sredstvima.

Ured za reviziju preporučuje BHMAC-u da sistem mjera internih kontrola podigne na viši nivo, a posebno skrećemo pažnju na kontrolu sveobuhvatnosti računovodstvenih evidencija i zaduženosti materijalnih sredstava.

2.2.1. Proces preuzimanja akata, opreme, finansijskih sredstava i zaposlenih od entitetskih MAK-ova

U skladu sa članom VI. Odluke o osnivanju centra za uklanjanje mina u BiH i Zakonu o deminiranju u BiH, BHMAC je obavezan preuzeti poslove, opremu, zaposlene i finansijska sredstva bivšeg BHMAC-a, Federalnog centra za uklanjanje mina i Centra za uklanjanje mina Republike Srpske. Revizijom smo utvrdili kako ovaj proces nije završen u toku 2002. godine, ali su preduzete određene aktivnosti oko realizacije spomenute zakonske obaveze. Rukovodstvo BHMAC-a je formiralo komisije za primopredaju sredstava i opreme, te sačinilo plan aktivnosti oko realizacije ovog zahtjevnog posla koji je još u toku.

Ured za reviziju preporučuje što brže okončanje poslova primopredaje sredstava i opreme, te uspostavljanje kvalitetne i tačne računovodstvene evidencije u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu ovo područje. Posebno želimo istaći obavezu evidentiranja svih raspoloživih sredstava i opreme kako vlastitih tako i tuđih, te pribaviti validnu dokumentaciju o vlasništvu. Takođe skrećemo pažnju na obavezu računovodstvenog evidentiranja donacija, kako u naturalnom tako i u novčanom obliku, u skladu sa zakonskim propisima (obavezno dostavljati pregled dobivenih donacija Ministarstvu za trezor i finansije). Sveobuhvatan popis sredstava i opreme je osnovni preduslov za sačinjavanje realne i objektivne bilanse stanja, zato sugerišemo maksimalnu ozbiljnost prilikom prenosa i evidentiranja sredstava.

2.2.2. Popis sredstava i izvora sredstava za 2002. godinu

Revizijom poslovanja za 2002. godinu utvrdili smo kako BHMAC nije izvršio popis sredstava i obaveza prema izvorima sredstava, tj. nije izvršen popis sredstava na kraju godine što je osnovni preduslov za realno iskazivanje godišnjih rezultata poslovanja. Svrha popisa jeste da se na temelju stvarnog stanja uskladi knjigovodstveno stanje sredstava i njihovih izvora, knjiženjem razlika, odnosno viškova i manjkova i tako osiguraju realni podaci o računovodstvenim iskazima godišnjeg obračuna. Popis sredstava i njihovih izvora, pored toga što predstavlja zakonsku obavezu, doprinosi da u godišnjim finansijskim izvještajima bude iskazan istinit i fer pregled sredstava, obaveza i potraživanja.

Ukoliko BHMACH ne izvrši obavezan popis sredstava i izvora u skladu sa zakonom, izlaže se velikom riziku sačinjavanja pogrešnih finansijskih izvještaja i riziku otuđenja ili drugih zloupotreba sredstava.

Ured za reviziju preporučuje ubuduće obavezno popisivanje sredstava i izvora sredstava u skladu sa zakonskim propisima. Kvalitetan i sveobuhvatan popis sredstava i njihovih izvora, pored toga što predstavlja zakonsku obavezu, doprinosi da godišnji finansijski izvještaji budu iskazani realno i objektivno.

Želimo skrenuti pažnju rukovodstvu BHMACH-a da se prilikom budućeg popisa povede računa o otpisu sredstava (u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu ovo područje) koji nisu više u upotrebi iz bilo kojih razloga. Iz razgovora sa zaposlenicima BHMACH-a smo saznali kako postoji određeni broj sredstava koja više nisu u upotrebi, a istovremeno nisu otpisana, što samo predstavlja probleme u knjigovodstvenoj evidenciji.

Ured za reviziju preporučuje da se izvrši otpis neupotrebljivih sredstava u skladu sa zakonskim propisima s ciljem što urednije i kvalitetnije računovodstvene evidencije.

2.2.3. Računovodstvena evidencija

Uvidom u računovodstvenu evidenciju načina knjiženja raznih vrsta troškova, utvrdili smo određene nepravilnosti i propuste. Revidiranjem obračuna plata i knjiženja, utvrdili smo kako su zajedno vršena knjiženja plata i naknada, kako nije vršeno knjiženje prema vrsti troška, tako da iz analitičkih kartica nije bilo moguće vidjeti tačno kolike su plate, a kolike naknade. Ovakav način računovodstvenog evidentiranja nije u skladu sa knjigovodstvenim načelima, niti je jasan i transparentan. Takođe smo utvrdili kako BHMACH nije bio uključen u ISFU sistem tokom 2002. godine. Zbog načina finansiranja iz više izvora sugerišemo obavezno traženje uputstva o načinu vođenja računovodstvenih evidencija i sačinjavanju godišnji finansijskih izvještaja od Ministarstva za finansije i trezor.

Ured za reviziju sugerise preduzimanje brzih mjera s ciljem otklanjanja spomenutih nedostataka i vođenje računovodstva u skladu sa trezorskim poslovanjem kao i obavezno knjiženje prema vrsti troška s ciljem transparentnijeg poslovanja. Takođe, važno je od nadležnih institucija dobiti zvaničan stav o uključenju u ISFU ili izuzeću. Oba ishoda zahtijevaju značajnu pažnju rukovodstva i pokretanje posljedičnih aktivnosti.

2.2.4. Račun prihoda i rashoda

BHMAC je prilikom sačinjavanja Računa prihoda i rashoda za 2002. godinu za budžetska sredstva iskazao ukupne rashode u iznosu od 1.898.656,00 KM, što ne odražava realno stanje ostvarenih budžetskih rashoda u 2002. godini.

Razlika od 297.656,74 KM manje iskazanih rashoda u Računu prihoda i rashoda rezultat je načina knjigovodstvenog evidentiranja, tj. rashodi su jednostavno umanjeni za plate i naknade za 12. mjesec 2002. godine u iznosu od 297.656,74 KM.

Ured za reviziju je mišljenja kako ovakav način knjigovodstvenog iskazivanja rashoda nije u skladu sa računovodstvenim načelima i standardima koji obavezuje da se troškovi knjiže u onom vremenskom razdoblju u kojem su nastali bez obzira kada će biti izvršeno plaćanje.

4. REZIME

Ured za reviziju je izvršio reviziju finansijskog poslovanja BHMAC-a u skladu sa Zakonom o reviziji i INTOSAI standardima, uvažavajući opšte uslove okruženja u kojem je egzistirao BHMAC.

Revidiranjem poslovanja u 2002. godini utvrdili smo određeni broj nepravilnosti i nedostataka. Posebno želimo ukazati na slabosti sistema internih kontrola koji se ogledaju u slabostima računovodstvenih evidencija i ne izvršavanju godišnjeg popisa (vidjeti tačku 2.2. i 2.2.2. ovog izvještaja).

Tokom revizije smo utvrdili kako BHMAC nije imao u cijelosti transparentan način računovodstvenih evidencija (vidjeti tačku 2.2.3.).

Proces preuzimanja akata, opreme, finansijskih sredstava i zaposlenih od entitetskih MAC-ova nije završen u toku 2002. godine (vidjeti tačku 2.2.1.).

Koristimo ovu priliku kako bi smo izrazili zahvalnost za ljubaznost koju su nam ukazali svi zaposlenici BHMAC-a kojima smo se obratili za pomoć i od kojih smo tražili informacije, kao i dokumente potrebne za pravilno vršenje naših obaveza.

Reviziju izvršili i izvještaj sačinili:

1. Miro Galić, viši revizor s.r.
2. Nataša Kenjić , pomoćni revizor s.r.
3. Elvedin Grabovica, IT revizor s.r.

Sarajevo, 17.09.2003. godine

M.P.